

207
79

Ч. Айтматов атындагы тия жана адабият институту
Кол жазмалар фондусу
Инв. № 297
Мамлекеттик Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын
Түрмөчүлүк жана экономикалык илимдер бөлүмү

209-79

سؤال وجوابلی

حسن العباده

بلده قران خدام علمندین عالم جان بن محمد جان
البارودی دست ترتیبنده اولان معارف اسلامیه دین
جزء رابعدر

البارودی

"Хусни ал-ибада" Казанское издание 1903 г. На тюркском языке,
что не указан.

Дозволено цензурою С.-Петербургу 30 Сентября 1903 года.

КАЗАНЬ.
Типография Б. Л. Домбровскаго.
1903.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله
وصحبه اجمعين .

❁ كتاب الصلوة ❁

جواب

سؤال

بش نماز قرضدر *
ایکی رکعت ایرته نمازی، دورت
رکعت اولی نمازی، دورت رکعت
ایکندی نمازی، اوچ رکعت اخشام
نمازی، دورت رکعت یستونمازی *

اون ایکی رکعت نماز سنت *
ایرته نمازندین اول ایکی رکعت
اولی دین اول دورت رکعت اولی دین
صونک ایکی رکعت اخشامدین صونک
ایکی رکعت یستودین صونک ایکی رکعت
اوچ رکعت وتر نمازی واجبدر *
فرض واجب سنت و مستحب لری ایله قیلیمق
ومکر و هله نر دین ساقلا نطق لازمدر

بنده گه هر کون نیچه
نماز فرض
قایو نماز لار

هر کون فی قدر نماز سنت
آنلر قایو لار

هر کون قایو نماز واجب
نمازنی فی روشلی قیلیمق
قیوش

نماز ننگ فرضی قالسه
نماز نچوک اولور

نماز ده فرض قالسه نماز بوز ولور
قایتروب او قومق فرض اولور *

واجبی قالسه یا که مکروه
اش قبلونسه نچوک

نماز ده واجب قالسه یا که اول نماز ده بر
مکروه اش قبلونسه نماز بوز ولماس
ولکن که چیلک کلور یا نکیدین بخشیلاب
او قومق واجب اولور *

نماز نی بخشی او قومق
ایچون نرسه لر نی بلمک
کک

نماز ننگ فرض لرینی واجب لرینی
سنت لرینی مستحبل لرینی مکروه لرینی
آیوره ایوره بیلیمک کک

(فصل الفرائض)

نماز ده نی قدر فرض وار
نرسه لر

اون بش قدر فرض وار در

- (۱) وقت کرمکی (۲) طهارت (۳)
- بارچه تننگ نجاستدین پاکلیکی
- (۴) پاک اورن (۵) کیوم پاکلیکی
- (۶) قبله غه یونالمک (۷) نیت (۸)
- تکبیر تحریمه (۹) قیام (۱۰) قرائت
- (۱۱) رکوع (۱۲) سجده (۱۳) قعد
- اخیره (۱۴) ترتیب (۱۵) اختیاری
- برله نماز دین چیغو *

بو فرض لر ننگ نچه سی
شرط نچه سی رکن
شرط نی دیکان سوز

اولگی سگری شرط در صونکغی یدسی
رکن نماز ننگ ایچنده قبلنه در *

نماز دین اول اوق حاضر لمکی فرض
دیکان سوز

رکن فی نرسه

شرط لر ننگ بر چپسی وقت

نمازی فی وقت گر کاچه

او قولسه چوک اولور

وقتندین کیچو کتور لسه

چوک اولور

ایرته نمازیننگ وقتی

فی وقت

نماز دین بوشانغاچی

قیاش چیقسه چوک اولور

تانگ بولغاچ قیاش

توغاچی باشقه نماز

درست بولور می

اولی نمازیننگ وقتی

فی وقت

توش وقتند نماز درست

اولور می

ایکندی وقتی فی وقت

ایکندی او قوغاچ باشقه

نماز درست اولور می

نماز ایچنده قیلمتی فرض بولغان نرسه

هر فرض نماز فی وقتند قیلمتی فرضدر

وقتندین الوک او قولسه نماز درست

اولماس *

فرض موبندین توشار ولکن

کیچو کتوروی ایچون کناهللی بولور *

راست تانگ آتودین قیاش چیغوغه

قدر *

نمازی بوزولور ایرته نمازینی

قیاش چیقغاچی تمام ایتمک فرضدر *

ایکی رکعت سنتدین باشقه نفل نمازی

مکروه اولور قضا نمازی درست بولور *

توش آوشقاندین باشلاب هر نرسه

ننگ کولا گاسی توش کولا گاسندین

باشقه شول نرسه ننگ اوزی اوغشاشی

ایکی اولغاچی و برر وایتده بر

اولغاچی *

فرض نماز درست اولماز نفل

مکروه اولور *

اولی ننگ اخیر وقتندین قیاش

باتقاچه در ولکن قیاشننگ آق وقتند

نوری قایتقاچه او قومق واجبدر *

قیاش بانوب اغشام او قوغاچی نفل

نمازی مکروهدر ولکی قضا نمازی درست

قیاش باتقان شول کون ننگ ایکندی
نماز ندین باشقه نماز درست اولماس

قیاش باتودین شفق باتوغه قدر هر *
قیاش با ییشنده اولان قز للقدر

قیاش باتقاچده کیچوکدرمای
او قومق افضلدر *

شفق باتودین راست تانک آتقاچه در

یستودین صونک او قولور آلدین
او قومق درست اولماس

یستو ووترنی هنوز او قومق لازم
اولور شفق باتقان یقین شهر لر
چاماسی ایله او قولور *

صوبولغانده طهارت آلمق کراک
وغسلی بوزولمغان بولسون اکر صو
بولسه یا که صوبولا تور ووب استعمالغه
قادر بولسه تبهم قیلمق شرط بولور *

بارچه بدن نجاستدین پاک بولمق
کراک *

نماز او قوغانک او قوی برله نجس
کیوم برده بولماسون *

نماز او قوله تورغان یریا که نماز لق
پاک بولمق آباق قول دیز قویا چق
اور نلر پاک بولمق تیوشلیدر *

قیاش باتقان وقتک نماز
درستی

اخشام نمازی وقتی نی وقت
شفق نی نرسه

اخشامنی وقتننگ قایسی
جز و ننگ او قومق یخشی
یستونمازی ووتر نمازی
ننگ وقتی قایچان

وترنی نیچوک او قولور

قسقه تونلر ده شفق
باتقاچه تانک بلونسه
نیچوک او قولور

(ایکنچی شرط) طهارت
شرطلقی نیچوک

(اوچنچی شرط) تن پاکلکی
نیچوک

(دورتنچی شرط) پاک کیوم
نی روشلی

(بشنچی شرط) اورن پاکلکی
نیچوک

پاك یرده او قومق نماز لقدمه او قودین
آر توغراق *

مکه مکرمه شهر نك اول ابراهیم علیه
السلام بناء ایتمک کعبه شریفه اور نیکتر *

مکه طریفینه یونالسه کفایه در *

جنوب طرفی یعنی توشلیک ننگ
قیاش طرفیدر بو مملکتلرده اینک
قسقه کونلر ننگ قیاش چغوشی برله
باتوشی آراسندین چقماسه جائز
کور مشلدر *

کونکلی ایله ازلب کونکلی اولتورغان
طرفقه او قور *

نمازی درست اولور زیان اولمس
نمازنی قایتارمق لازم اولمس *

نمازی درست اولماس *

او قومق بولغان نمازنی قصد واراده
ایتمک نه اشلا یسن دیدکده فلان
نمازنی او قیمن دیو توقتا و سز جواب
ویرر لیک اولسون *

نماز یرده آرتقمو
نماز لقدمه مو

(آلتچی شرط) قبله قای
اورنده

مکه دین یرافده اولغان
کشیلرگه نیچوک

قزان و باشقه تون یاغی
شهر لرننگ قبله سی قای
طرفه

قبله قایو طرفه ایدکی
بلونمسه و خبر و یروچی
اولماسه نیچوک

صونکندین خطاسی معلوم

اولسه نیچوک

قبله فی بلمگان کشی

سوزینه قاراب باکه

کونکلی ایله ازلامای

اوقوسه نیچوک

(یدچی شرط) نیت

نیچوک نرسه

فلان نماز دیو آتامق شرط اولورمی
 فرض و واجب نماز ده کونکلی برله
 بیلگولا و شرطدر امانقل نماز لر نده
 بیلگولا و حاجت توگلد ر نماز دیو
 نیت ایتسه کفایه در *

رکعت سائینی ایتمک
 نیچوک
 هیچ نماز ده شرط دگلدر *

امامغه ایون نیت ایتمک لازم اولور
 کونکل اراده سی کر کدر فرض
 بولغان نیت او شبودر کونکل برله نیتلامای
 باری تل نیتی بولسه نماز درست
 اولماس *

امامغه ایوسه نیچوک
 نیتک فی روشلی نیت
 کرک

کونکلنی طنچلاندر و
 ایچون تل نیتی قوشسه
 کونکل طنچلقی ایچون تل نیتینی قوشسه
 افضل اولور *

نیچوک

تکبیر تحریمه یعنی اللانی تعظیم ایچون
 اولغان سوزنی ایتوب نمازغه
 کر شمک *

(سکر نیچی شرط) تکبیر
 تحریمه نرسه

قبلهغه تور ایوب کونکل برله اللهغه
 بونالوب او قویاچق نمازنی بلوب
 قول کوتاروب (الله اکبر) دیمک کرک

نمازغه نیچوک کر شمک
 کرک

حرام ایتمک معناسنه دریمک ایچمک
 سویلشمک کبی نماز دین طشده حلال
 نرسه لر تحریمه سببلی نماز ایچنده
 حرام اولور

تحریمه فی معناده

تکبیر تحریمہ قایوہا لنتہ
بولور غہ تیوش

قیام حالندہ بولمق نیتکہ توتاش
بولمق اوزی ایشدر لک بولمق
لغظی درست بولمق شرطدر *

درست ایتمک
نی روشلی اولور

لفظة (الله) ده اولان همزه نی سوز ماینچه
وشده نی ولام دین صونگی الفنی
یخشی ایتوب هاننک ضمه سنی سوز ما
ینچه آچوق ایتمک وهم لفظه (اکبر) ده
همزه نی وبانی سوز ماینچه قسمه چه
ایتوب رانی سکون ایله ایتمک شوشی
روشلی درست تکبیر ایتسه نماز غہ
شروع ایتکان اولور *

الله ده الله دیوباش همزه نی
سوزوب ایتسه نماز
درست بولور مو

نماز درست بولماس *

اکبر ده اکبر دیوبانی
سوزوب ایتسه نیچوک
بولور

نماز درست بولماس *

(فصل)

نماز ده مذکور سکر
شرط دین باشقه شرط
واری

ستر عورت یعنی عورت یرینی
اور تمک دخی شرطدر

باشقه وقتده عورت
اور تمک نیچک

عورتنی اور تمک هر وقت فرضدر
آچمق هر امدر

ایر کشینتک نه قدر
یری عورت

خاتون کشینتک نی قدر
یری عورت

خاتون یوزینی اور تمک
نیچک اولور

نمازده چک اولور

عورت بولغان اعضانک
نی قدری آچولسه نماز
بوزولور

کندک آستندین دیر آستینه قدر
یری آل و آرت طرفندین عورت قدر

یوزی ایکی اوچی ایکی آیاقی طوبقینه
قدر عورت ایمس باشقه یری
بارچه سی عورت قدر *

عورت اولسه ده ایر لر دین قباله
واجب اولور

کشی اولغانده یوزی آچق بولونک
نمازغه ضرری یوقدر *

دورت اولوشندین بری نمازده
آچولسه کشی کور ماسه ده نمازی
بوزولور مثلاً ساچننک یا که باشننک
یا که بلاکنک یا که بالتورنک
دور تدین بری آچولسه نمازی فاسد
اولور *

(فصل)

نماز ننگ یدی رکنلرندین
بر نیچسی نرسه
قیام قایو نماز لرده
فر ضرر

قیام یعنی آیاق اوزره توغری
تور مقدر
فرض و واجب نماز لرده فر ضرر بو
نماز لرده او توروب او قومق درست

اولس نفل نماز لرده قیام فضیلتد
عذر سز او توروب او قوسه ده نماز
درست اولور ولکن نوابی کم اولور

قراءة قرآن یعنی بر آیت بولسه ده
قیام عالنده قرآن او قومقدر

ایکچی رکن نرسه

قرأت نچه رکعتك فرضدر قرأت فرض نماز ننگ ايکي رکعتك
 فرضدر قالغانلر ننگ فضيلتدر واجب
 ونفل نماز لر ننگ هر قايور کعتنده
 فرضدر *

هر کنگه فی قدر لی قرآن بلمک فرض عبندر
 بر آیت قدر لی قرآنی درست
 بلمک فرض عبندر سورة فاتحه فی
 درست بلمک واجبدر *

امامغه ایوغان کشی
 قرأت قیلور می
 قراعت قیلما س امامنگ قراعتی
 ایوغان کشی ایچون کفایدهر
 قراعت قیلما ینچه سکوت ایدر *

اوچنچی رکن نر سه
 رکوع یعنی قوللر دیز گه تبار قدر لی
 ایگولنگدر هر رکعتک بر مرتبه فرضدر

دور تنچی رکن نر سه
 سجود پاک وقاتی یر گه هر رکعتک ایکی
 مرتبه سجده ایتمک فرضدر *

سجده ده باش اورنی
 آیاق اورنوندین بیوک
 باش اورنی آیاق اورنوندین بیوک
 اولماسون یارم کز قدر لی ننه
 یوقاری بولسه جائز بولور

جماعت بر له او قوغانده
 تغوز لنده بیوک اولور
 آلدند اغی آدمیننگ آرقاسینه سچن
 ایتمسه جائز اولور

یر کین وقتک فی روشلی
 سجده ایتمک تیوش
 برو نبینی و دیز لرینی و قوللرینی
 و آیاق بار مقلرینی یر له تیکروب
 مانکلایینی آچیق سجده یرینه قویمق
 ایله اولور

بشنجی رکن نرسه

قعدء اخیره یعنی نماز اخیرنده
التحیات او قور قدرلی او تور مقدر

التحیات او قومق اوزی
فرضی توگلمی

بوفرضده اختلافی علماء
واری

آلتنجی فرض نرسه

ترتیب یعنی رکنلرنی هر قایومنی
تیوشلی اور نونک قیلماق *

رکنلرنک تیوشلی
اور نلری فی روشلی

نمازغه کرشکاچده قیام و قیام حالنده
قراعت کرک آندین صونک رکوع
رکوعدین صونک ایکی سجده اخیره
سجده دین صونک اخیرکی قعدء کرک

برکمه سه رکوعدین مقدم
سجده قیلسه فی اشلر

رکوعدین صونک یانکادین سجده
قیلماق لازم اولور *

سجده دین مقدم قعدء
قیلسه نچک اولور

سجده قیلماق یانکادین قعدء قیلماق
لازم اولور

بو آلتنجی فرض بالاتفاق
فرضو

بالاتفاق توگلدر کوب روایتک فرض
توگلدر مکر قعدء فی بارچه رکندین
صونک ایتمک بالاتفاق فرضدر

یدنجی فرض فی نرسه

خروج بصنع المصلی یعنی نماز
اوقوچی اوز اختیار ی ایله نماز دین
چیقماق و قصدی برله نماز فی تمام
ایتمکدر *

بوفرضه اختلافي وارمو واردر اكثر علماء قولنده فرض توگلدنر

نمازنی نیند این اش برله تمام اینمک کراک السلام علیکم ورحمة الله دیو سلام ویرب چیقهمق کراک

فصل الواجبات

نمازدهنی قدر واجب وار اون بش واجب واردر *

برنجیسی نرسه فرض نماز ننگ اولگی ایکی رکعتنده وتر ننگ و نفل نماز لر ننگ بارچه رکعتلر نده سوره فاتحه او قومق

ایکنجیسی سوره فاتحه غه بر سوره یا که اوچ آیت قوشمق

اوچنجیسی سوره فاتحه نی باشقه سوره دین الوک او قومق

دور تنجیسی سجده بر ونینی بیر گه تیگور مک

بشنجیسی طمانینه یعنی رکوعده و سجدهده اعضا لرینی تمام قرار لندر مک

آلتنجیسی قومه یعنی رکوع دین صونک سجده گه وار غانچه تمام تور ایوب بر آز تور مق

یدنجیسی جلسه یعنی ایکی سجده آراسنده تمام اولتوروب يتوب بر آز تور مق

سکزنجیسی اوچ و دورت رکعتلی نماز لرده قعده اولی قیلمق

قعدہ اولی فی دیمک
ایکی رکعت او قوغاچده التحیات
او قورلق قدرلی اولتور مق

توقرنچیسی
هر قایوقعدده تشهد (التحیات) او قومق

اونونچیسی
قعدہ اولی دین تشهد او قوغاچدن
کچوکمای اوچنچی رکعتکه قالوقبق
فرضده وترده هم اولی وجبعده
نماز لریننک سنتلرنده

نفل نماز لرنده نچوک
نفل نمازیننی دورت رکعتلی ایتوب

او قومقچی اولسه قعدہ اولی ده
تشهد دین صونک صلوات او قومق
اوچنچیده ثناء او قومق تیوشدر

اون برنچیسی
وتر نمازنده قنوت دعاسی او قومق

اون ایکنچیسی
جهریه نماز ارده امام قراءتنی جهرا
یعنی قنقر ب او قومق اداده وقضاده

جهریه نماز لر قایونماز لر
ایرته نمازی جمعه وعید وتر اویح

اخشام ویستوننک ایکی رکعتی رمضانک
جماعت برله او قولغان وترننک هر رکعتی

جهریه نماز لر فی یالغوز
اداده جهریه ویاشرین هر ایکلوی

او قوچی نچوک او قور
جائز اولور ولکن جهریه اولی اگر قضا
اولسه یاشرین آر تقدیر

اون اوچنچیسی
خفیه یعنی قراءتنی یاشرین او قولده
تورغان نماز لر ده یاشرین او قومق

خفیه نماز لر قابو نماز لر اولی، ایکندی نماز لری اخشام ویستوننک

قالغان اخبر غی رکعت لری کوندز گمی
نفل نماز لر یدر بو نماز لر ده امام منفرد
اوزینه گنه ایشتر وب خفیه او قور

عید نماز لر نده هر رکعتده اوچار
مرقبه تکبیر ایتمک

اون دور تئچیبسی

هر نماز دین چقغانده السلام علیکم
ورحمه الله دیوب چیقماق

اون بشنچیبسی

فصل السنن

نماز ده فی قدر سنت وار یکر می ایکی سنت وار در

تحریمه وقتنده ایر کشی قول لرینی
قول اقلری توغر سیننه قدر کوتار مک
خاقون کشی ایند باشینه قدر کوتار مک

برنچیبسی نرسه

امامغه ایوغان کشی امامدین قالمای
نماز غه کر شمک

ایکنچیبسی

اونک قولینی صونک قولی اوزرینه
قویوب ایر لر کندک آستینه خاتونلر
کو کرا ککه قوشور مق

اوچنچیبسی

ثنا او قومق یعنی سبحانک اللهم وبحمدک
وتبارک اسمک وتعالی جدک ولا اله غیرک
دیهک

دور تئچیبسی

امام وهم منفرد اولكى ركعتك
يا شرين اعدو بالله من الشيطان
الرحيم ديمك

بشچيسى

هر ركعتده تسميه قيلمق يعنى بسم
الله الرحمن الرحيم ديمك

آلتنجيسى

سورهء فاتحه تمامنده او قوچى
وايشتوچى امين ديمك

يدينچيسى

ركوعدين قالدقده امام سمع الله
لمن حمده ديمك مقتدى ربنا لك الحمد
ديمك منفرد ايچون هر ايك او ينى ايتمك

سكزنجيسى

امام تكبير لر ده و سمع الله لمن حمده ده
چهر ايتمك

توقزنجيسى

ركوع و سجده ايچون تكبير ايتمك

اونوچنجيسى

ركوعده كمنده اوچ مرتبه سبحان
ربي العظيم ديمك

اون برنجيسى

سجده ده او شانداق سبحان
ربي الاعلى ديمك

اون ايكنچيسى

ركوعده اير لر ايچون بار مقلرينى
تار اتوب ديزلرينى توتتمق و لكن
خاتونلر تار اتماسلر

اون اوچنجيسى

اون دور تېچىسى

ركوعده اير لرديز لر ينى بو كماينچه
توغرى تگوب تومتق ولكن خاتونلر
ديز لر ينى بوگوب وگوده لر ينى
ايندر ب توقار لر

اون بشنچىسى

ركوعده آر قاسينى جايوب باشى
ايله ساور يسى بر ابر تومتق

اون آلتىچىسى

اير كشى سجده ده بيلكلر ينى بير دين
قار نينى بو طلار ندين قولتوقلر ينى
قابر غالر ندين يراق و آچوق تومتق

خاتونلر نى ر شلى قىلور

بر وشوب اچولماينچه سجده ايدر لر

اون يدنچىسى

اير كشى هر قعده ده صول آياق ينى
آستينه دوشاب اونك آياق ينى تگوب
قوللر ينى ديز لر ينه بر ابر قويمق

خاتون كشى نى روشلى

ايكى آياق ينى اونك طر ف ندين

اولتور مق كرك

چقاروب اولتور مق كرك

اون سكر نچىسى

قعده اخيره ده صلوات او قومق

اون توقنچىسى

صلوات ندين صونك دنيا سوزينه

اوخشامغان دعا برله دعا قيلمق

قر آنده يا حديدته كلكان دعا برله

دعا قيلمسه بيكر اك ينجشى

